

СТАНДАРДИ ЗА АКРЕДИТАЦИЈУ СТУДИЈСКИХ ПРОГРАМА ДОКТОРСКИХ СТУДИЈА У ОБРАЗОВНО-НАУЧНИМ ПОЉИМА

Посебан стандард: Компетентност високошколске установе за реализацију докторских студија

Стандард 1: Структура студијског програма

Стандард 2: Сврха студијског програма

Стандард 3: Циљеви студијског програма

Стандард 4: Компетенције дипломираних студената

Стандард 5: Курикулум

Стандард 6: Квалитет, савременост и међународна усаглашеност студијског програма

Стандард 7: Упис студената

Стандард 8: Оцењивање и напредовање студената

Стандард 9: Наставно особље

Стандард 10: Организациона и материјална средства

Стандард 11: Контрола квалитета

Стандард 12: Јавносту раду

Додатни стандарди за студијске програме који се изводе на страном језику, за заједничке студијске програме и за ИМТ програме

Стандард 13: Студије на страном језику

Стандард 14: Заједнички студијски програм

Стандард 15: ИМТ програм

Посебан стандард: Компетентност високошколске установе за реализацију докторских студија

Високошколска установа доказује своју спремност за извођење докторских студија на основу показатеља који се односе на научноистраживачки рад.

Упутства за примену посебног стандарда:

1. Високошколска установа има програм научноистраживачког рада и акредитована је као научноистраживачка установа, у складу са законом. У случају заједничких студијских програма више високошколских установа свака од установа учесница мора бити акредитована као научноистраживачка установа.
2. Способност високошколске установе се мери и на основу:
  - а. броја докторских дисертација одбрањених у високошколској установи за област за коју се студијски програм акредитује, имајући у виду однос броја докторских дисертација према броју студената који су завршили мастер, односно интегрисане студије у претходном петогодишњем периоду;
  - б. односа броја наставника и броја наставника који су укључени у научноистраживачке пројекте;
  - в. односа броја публикација у часописима са листе часописа категорисаних од стране министарства надлежног за науку, у последњих 10 година и броја наставника;

г. остварене сарадње са установама у земљи и свету.

3. Високошколска установа има наставнике ангажоване са пуним радним временом који задовољавају критеријуме да буду ментори у изради доктората.

Стандард 1: Структура студијског програма

Докторске студије имају најмање 180 ЕСПБ бодова, уз претходно остварени обим студија од најмање 300 ЕСПБ бодова на основним академским и мастерским академским студијама, односно на завршеним интегрисаним академским студијама. Докторска дисертација је завршни део студијског програма докторских студија.

Упутства за примену стандарда 1:

- 1.1 Сваки студијски програм садржи јасно наведене следеће елементе (који се детаљно исказују у одговарајућим стандардима):
- а. назив студијског програма;
  - б. циљеве студијског програма;
  - в. исход студијског програма;
  - г. назив дипломе;
  - д. услове за упис на студијски програм;
  - ђ. листу обавезних и изборних студијских подручја, односно предмета, са оквирним садржајем;
  - е. начин извођења студија - бодовну вредност сваког предмета исказану у складу са европским системом преноса бодова;
  - ж. вредност докторске дисертације исказану у ЕСПБ бодовима;
  - з. предуслове за упис појединих предмета или групе предмета;
  - и. начин избора предмета из других студијских програма на истом или другом универзитету;
  - ј. услове за прелазак са других студијских програма у оквиру истих или сродних области студија;
  - к. друга питања од значаја за извођење студијског програма.

Стандард 2: Сврха студијског програма

Студијски програм докторских студија има јасно дефинисану и објављену сврху и улогу у образовном систему.

Упутства за примену стандарда 2:

- 2.1 Сврха студијског програма је јасно формулисана.
- 2.2 Сврха студијског програма докторских студија је развој науке, критичког мишљења и образовање кадрова оспособљених да самостално воде оригинална и научно релевантна истраживања и развој нових технологија и поступака који доприносе општем развоју друштва, као и да критички процењују истраживања других.
- 2.3 Сврха студијског програма мора бити у складу с мисијом и циљевима високошколске установе на којој се програм изводи.

Стандард 3: Циљеви студијског програма

Студијски програм докторских студија има дефинисане циљеве.

Упутства за примену стандарда 3:

- 3.1 Циљеви студијског програма укључују постизање научних способности и академских вештина, развој креативних способности и овладавање специфичним практичним вештинама потребним за будући развој каријере.
- 3.2 Циљеви студијског програма су усклађени са савременим правцима развоја одговарајуће научне дисциплине у свету.
- 3.3 Циљеви студијског програма морају бити у складу са циљевима високошколске установе на којој се програм изводи.

Стандард 4: Компетенције дипломираних студената

Савладавањем студијског програма докторских студија студент стиче опште и специфичне истраживачке способности које су подређене квалитетном обављању стручне и научне делатности.

Упутства за примену стандарда 4:

- 4.1 Програм докторских студија треба да омогући студентима да након завршених студија поседују знања, вештине, развијене способности и компетенције да:
  - а. самостално решавају практичне и теоријске проблеме у области у којој су докторирали и организују и остварују развојна и научна истраживања;
  - б. могу да се укључе у остварење међународних научних пројеката;
  - в. могу да реализују развој нових технологија и поступака у оквирима својих струка и да разумеју и користе најсавременија знања у датој научној области;
  - г. критички мисле, делују креативно и независно;
  - д. поштују принципе етичког кодекса добре научне праксе;
  - ђ. комуницирају на професионалном нивоу у саопштавању научноистраживачких резултата;
  - е. оспособљени су да те резултате саопштавају на научним конференцијама, објављују у научним часописима, кроз патенте и нова техничка решења;
  - ж. доприносе развоју нових знања у одређеној научној дисциплини и науке уопште.
- 4.2 Савладавањем студијског програма студент стиче следеће предметно-специфичне компетенције:
  - а. темељно познавање и разумевање дисциплине одговарајуће струке;
  - б. способност решавања проблема уз употребу научних метода и поступака;
  - в. повезивање основних знања из различитих области и њихова примена;
  - г. способност праћења савремених достигнућа у струци;
  - д. развој вештина и спретности у употреби знања у одговарајућем подручју;
  - ђ. употреба информационо-комуникационих технологија у овладавању знањима одговарајућег подручја.
- 4.3 Компетенције стечене савладавањем студијског програма омогућавају студентима даљи професионални развој у науци, образовању, привреди и јавном сектору.
- 4.4 Исходи учења се описују према дескрипторима исхода учења *националног оквира квалификација*, које предлаже Национални савет за високо образовање, а усваја Министарство.

Стандард 5: Курикулум

Курикулум садржи листу и структуру обавезних и изборних предмета и модула са описом и докторску дисертацију као завршни део студијског програма докторских студија.

Упутства за примену стандарда 5:

- 5.1 Структура курикулума обухвата распоред предмета по семестрима, фонд часова активне наставе и ЕСПБ.
- 5.2 Курикулум садржи дефинисане основе за самостални истраживачки рад студента.
- 5.3 Курикулумом се дефинишу обавезни и изборни предмети и модули по обиму и садржају и начину реализације.
- 5.4 Опис предмета садржи назив, тип предмета, годину и семестар студија, број ЕСПБ бодова, име професора, циљ предмета са очекиваним исходима (знањима и способностима), предуслове за похађање предмета, садржај предмета, препоручену литературу, методе извођења наставе, начин провере знања и оцењивања и друге одговарајуће податке.
- 5.5 Број бодова који одговара изборним предметима је најмање 50 % од укупног броја бодова који одговара свим предметима студијског програма, укључујући садржаје везане за преносиве вештине (комуникационе вештине, тимски рад, предузетништво, управљање пројектима, етика, стандардизација, заштита интелектуалне својине).
- 5.6 Курикулумом се ближе одређују захтеви везани за припрему докторске дисертације, специфични за свако образовно-научно поље и области унутар поља.
- 5.7 Докторска дисертација је самостални оригинални научни рад студента докторских студија.
- 5.8 Поступак пријаве, израде и одбране докторске дисертације се одређује општим актом самосталне високошколске установе.
- 5.9 Број бодова за докторску дисертацију улази у укупан број бодова потребних за завршетак докторских студија.
- 5.10 Најмање половина ЕСПБ бодова предвиђена за реализацију докторских студија односи се на докторску дисертацију.
- 5.11 Активна настава на докторским студијама су предавања и студијскоистраживачки рад. Предавања су најмање 25% од укупних активних часова. При оптерећењу наставника часови студијског истраживачког рада се деле са 6. По правилу трећа година може бити искоришћена само за израду докторске дисертације.

Стандард 6: Квалитет, савременост, релевантност и међународна усаглашеност студијског програма

Студијски програм прати савремене светске токове и стање струке и науке у одговарајућем образовно-научном пољу, усаглашен је са стратешким приоритетима земље и упоредив је са сличним програмима на иностраним високошколским установама у оквиру европског образовног простора.

Упутства за примену стандарда 6:

- 6.1 Студијски програм нуди студентима најновија научна сазнања из области коју покрива и прати нова остварења у науци.
- 6.2 Студијски програм је целовит и свеобухватан и усаглашен са другим програмима високошколске установе.
- 6.3 Студијски програм је суштински и формално усаглашен са стратегијама развоја образовања, науке и струке у Републици Србији.
- 6.4 Студијски програм је формално и структурно усаглашен са најмање три

акредитована инострана програма, од којих су најмање два из европског образовног простора.

- 6.5 Студијски програм је усаглашен са европским стандардима у погледу услова уписа, трајања студија, услова преласка у наредну годину, стицања дипломе и начина студирања.

Стандард 7: Упис студената

Високошколска установа у складу са друштвеним потребама и потребама развоја науке, образовања и културе и својим ресурсима уписује студенте на студијски програм докторских студија.

Упутства за примену стандарда 7:

- 7.1 Број студената који се уписују на студијски програм одређује се на основу расположивих просторних, кадровских и других могућности установе, приоритетима државе, као и процењених друштвених потреба.
- 7.2 Право уписа имају кандидати који су остварили обим студија од најмање 300 ЕСПБ бодова на основним академским и мастерским академским студијама, односно најмање 300 ЕСПБ бодова на завршеним интегрисаним академским студијама, као и на основу оствареног успеха у току тих студија и провере њиховог знања, склоности и способности.
- 7.3 Лица са звањем магистра наука могу се уписати на трећу годину докторских академских студија у одговарајућој области.
- 7.4 За упис на докторске студије неопходно је познавање бар једног страног језика који утврђује високошколска установа.
- 7.5 Процедура уписа је јавна.
- 7.6 Врста знања, склоности и способности које се проверавају при упису на докторске студије, као и начин те провере објављују се у конкурс.

Стандард 8: Оцењивање и напредовање студената

Оцењивање студената врши се непрекидним праћењем рада студената и на основу поена стечених извршавањем предиспитних обавеза и полагањем испита. Докторска дисертација се оцењује на основу показатеља њеног научног доприноса.

Упутства за примену стандарда 8:

- 8.1 Студенти савлађују студијски програм полагањем испита, чиме стичу одређени број ЕСПБ бодова.
- 8.2 Број ЕСПБ бодова сваког предмета је утврђен на основу радног оптерећења студента током савлађивања предмета, и то применом унапред прихваћене и јединствене методологије за све предмете и све програме високошколске установе.
- 8.3 Напредовање сваког студента оцењује се једном годишње и представља саставни део извештаја о самовредновању студијског програма.
- 8.4 Дисертација је завршни део студијског програма докторских студија. Дисертација представља самостални научноистраживачки рад. Остварени научни допринос се оцењује према броју научних публикација, патената или техничких унапређења. Унутар области се одређују услови које је потребно испунити да би се приступило одбрани докторске дисертације, на основу радова објављених или прихваћених за објављивање у научним часописима категорисаним од стране министарства надлежног за науку.
- 8.5 Начин и поступак припреме и одбране дисертације уређује се општим актом

високошколске установе којим се дефинише прихватање теме за дисертацију, оцена урађене дисертације и испуњеност услова за приступање јавној усменој одбрани.

8.6 Ментор је, по правилу, члан комисије за оцену и одбрану докторске дисертације.

ПРИРОДНО-МАТЕМАТИЧКЕ НАУКЕ

Најмање један рад студента који је повезан са садржајем докторске дисертације, у којем је он први аутор, објављен је или прихваћен за објављивање у часопису са импакт фактором са SCI листе, односно SCIE листе.

ДРУШТВЕНО-ХУМАНИСТИЧКЕ НАУКЕ

Најмање један рад студента који је повезан са садржајем докторске дисертације у којем је он први аутор, објављен је или прихваћен за објављивање у часопису са листе часописа категорисаних од стране министарства надлежног за науку.

МЕДИЦИНСКЕ НАУКЕ

Најмање један рад студента који је повезан са садржајем докторске дисертације, у којем је он први аутор, објављен је или прихваћен за објављивање у часопису са импакт фактором са SCI листе, односно SCIE листе.

ТЕХНИЧКО-ТЕХНОЛОШКЕ НАУКЕ

У пољу техничко-технолошких наука, осим у области архитектуре и урбанизма, најмање један рад студента који је повезан са садржајем докторске дисертације у којем је он први аутор објављен је или прихваћен за објављивање у часопису са импакт фактором са SCI листе, односно SCIE листе. У области архитектуре и урбанизма најмање један рад студента у којем је он први аутор објављен је у часопису са SCI листе, односно SCIE листе, или припада категоријама M24, M51 и СУА1.

Стандард 9: Наставно особље

За реализацију студијског програма докторских студија обезбеђено је наставно особље које има потребну научну компетентност.

Упутства за примену стандарда 9:

9.1 Високошколска установа која изводи докторске студије треба да има:

- а. руководиоца студијског програма који је одговоран за организацију пријема студената, реализацију наставе, поштовање законских норми и процедура реализације студија од пријема до одбране рада докторанда;
- б. дефинисане критеријуме за избор наставника који раде са пуним радним временом у високошколској установи и развијен систем избора наставника из других научних институција који учествују у реализацији докторских студија, који је у складу са законом;
- в. наставнике чије се компетенције за извођење наставе на докторским студијама доказују списком радова и подацима о учешћу у домаћим и међународним научноистраживачким пројектима;
- г. најмање половину наставника укључених у научноистраживачке пројекте;
- д. дефинисану процедуру именовања ментора у којој се проверава да ли ментор задовољава услове стандарда.

9.2 Ментор може бити лице изабрано у наставна звања: доцент, ванредни професор,

редовни професор, професор емеритус, односно научна звања: научни сарадник, виши научни сарадник и научни саветник, као и члан САНУ у радном саставу који има/имао наставно или научно звање.

- 9.3 Ментор има најмање пет научних радова из одговарајуће области студијског програма објављених или прихваћених за објављивање у научним часописима категорисаним од стране министарства надлежног за науку у претходних десет година. Ментор може да води највише пет докторанада истовремено.
- 9.4 Минимални број наставника који учествују на студијском програму докторских студија у радном односу са пуним радним временом је пет. Од укупног броја наставника најмање 50 % је у радном односу са пуним радним временом у високошколској установи. Од укупног броја ментора најмање 50% је у радном односу са пуним радним временом у високошколској установи.

ПРИРОДНО-МАТЕМАТИЧКЕ НАУКЕ

Компетентност наставника се утврђује на основу: научних радова објављених у међународним часописима (најмање три рада објављена или прихваћена за објављивање у часопису са импакт фактором са SCI листе, односно SCIE листе), домаћим часописима, научних радова објављених у зборницима са међународних научних скупова, монографије, патента, уџбеника, новог производа или битно побољшаног постојећег производа.

Ментор има најмање пет радова објављених у часописима са импакт фактором са SCI листе, односно SCIE листе.

ДРУШТВЕНО-ХУМАНИСТИЧКЕ НАУКЕ

Компетентност наставника се утврђује на основу научних радова објављених у међународним часописима, домаћим часописима, радова објављених у зборницима са међународних научних скупова, монографије, патента и уџбеника.

Наставу на докторским студијама у пољу друштвено-хуманистичких наука може да изводи наставник који је у претходних 10 година остварио најмање 12 бодова за радове категорије: M11; M12; M13; M14; M21; M22; M23; M24; M31; M32; M33; M34 и M51.

Ментор на докторским студијама у пољу друштвено-хуманистичких наука може бити наставник који је у претходних 10 година остварио најмање 24 бода, и то:

- најмање 4 бода за рад у часопису са листа SSCI, ERIH, HEINONLINE и EconLit или у часопису категорије M24, и
- најмање 20 бодова за радове категорије: M11; M12; M13; M14; M21; M22; M23; M24; M31; M32; M33; M34 и M51.

Радови категорије M31; M32; M33 и M34 доносе највише 20% потребних бодова.

У области филолошких наука Национални савет за високо образовање и Комисија за акредитацију и проверу квалитета одређују посебне критеријуме за процену релевантности публикација.

МЕДИЦИНСКЕ НАУКЕ

Компетентност наставника се утврђује на основу научних радова објављених у међународним часописима (најмање три рада објављена или прихваћена за објављивање у часопису са импакт фактором са SCI листе, односно SCIE листе), научних радова објављених у домаћим часописима, радова објављених у зборницима са међународних научних скупова, монографије, патента, уџбеника, новог производа

или битно побољшаног постојећег производа.

Ментор има најмање пет радова објављених у часописима са импакт фактором са SCI листе, односно SCIE листе.

ТЕХНИЧКО-ТЕХНОЛОШКЕ НАУКЕ

Стручност наставника се утврђује на основу научних радова објављених у међународним часописима (најмање три рада објављена или прихваћена за објављивање у часопису са импакт фактором са SCI листе, односно SCIE листе), научних радова објављених у домаћим часописима, радова објављених у зборницима са међународних научних скупова, монографије, патента, уџбеника, новог производа или битно побољшаног постојећег производа, нове биљне сорте, нове сорте стоке и нове технологије.

Ментор има најмање пет радова објављених у часописима са импакт фактором са SCI листе, односно SCIE листе.

У области архитектуре и урбанизма примењују се посебни критеријуми усклађени са специфичношћу ове области, укључујући и стручно-уметничке радове за области архитектуре и урбанизма од међународног значаја (СУА1).

Наставу на докторским студијама у пољу у области архитектуре и урбанизма, може да изводи наставник који је остварио најмање 12 бодова за радове категорија: М11; М12; М13; М14; М21; М22; М23; М24; СУА1, М31; М32; М33; М34 и М51.

Ментор на докторским студијама у области архитектуре и урбанизма, може бити наставник који је остварио најмање 24 бода и то:

- најмање 10 бодова за радове у часопису са СЦИ листе или у часопису категорије М24 или из категорије СУА1;
- најмање 14 бодова за радове категорија: М11; М12; М13; М14; М21; М22; М23; М24; СУА1, М31; М32; М33; М34 и М51.

Радови категорије М31; М32; М33 и М34 доносе највише 20% потребних бодова.

У вредновању резултата примењиваће се Правилник о поступку и начину вредновања и квантитативном исказивању научноистраживачких резултата истраживача у складу са Законом о научноистраживачкој делатности.

Стандард 10: Организациона и материјална средства

За извођење студијског програма обезбеђују се одговарајући људски, просторни, техничкотехнолошки, библиотечки и други ресурси који су примерени карактеру студијског програма докторских студија и броју студената који се уписују.

Упутства за примену стандарда 10:

- 10.1 Високошколска установа има план и буџет предвиђене за реализацију научноистраживачког рада.
- 10.2 Средства за реализацију студија морају бити обезбеђена.
- 10.3 Високошколска установа обезбеђује студентима коришћење опреме која је потребна за научноистраживачки рад, самостално или у сарадњи са другим институцијама, што документује листом опреме са одговарајућим карактеристикама.
- 10.4 Високошколска установа обезбеђује студентима коришћење опреме или приступ опреми која је потребна за научноистраживачки рад на основу уговора о сарадњи са другим одговарајућим установама.
- 10.5 Високошколска установа обезбеђује коришћење библиотечког фонда из својих или других извора, у обиму потребном за остварење програма докторских студија.

Студенти докторских студија имају приступ базама података које су неопходне за израду докторских дисертација и за научноистраживачки рад.

- 10.6 За извођење студијског програма обезбеђен је одговарајући простор за извођење наставе, одговарајући лабораторијски простор неопходан за експериментални рад и савремена опрема.

Стандард 11: Контрола квалитета

За студијски програм докторских студија високошколска установа редовно и систематично спроводи контролу квалитета путем самовредновања и спољашњом провером квалитета.

Упутства за примену стандарда 11:

- 11.1 Контрола квалитета студијског програма подразумева редовно и систематично праћење, као и предузимање мера за унапређење квалитета у следећим његовим елементима: курикулум, настава, резултати научно-истраживачког рада проистекли из докторских дисертација, наставници, ментори и ефикасност студија.
- 11.2 Установа својим актима обезбеђује праћење квалитета докторских дисертација и спречавање плагијаризма.
- 11.3 Контрола квалитета програма се обавља у унапред одређеним временским периодима у складу са законом.
- 11.4 У контроли квалитета студијског програма обезбеђена је активна улога студената и њихова оцена квалитета програма.

Стандард 12: Јавносту раду

Високошколска установа обезбеђује јавну доступност студијског програма и докторске дисертације као завршног рада докторских студија.

Упутства за примену стандарда 12:

- 12.1 Установа је дужна да установи дигитални репозиторијум у којем се трајно чувају електронске верзије одбрањених докторских дисертација, заједно са извештајем комисије за оцену дисертације, подацима о ментору и саставу комисије и подацима о научним радовима кандидата чије је објављивање било предуслов за одбрану, као и да све податке учини јавно доступним на својој званичној веб страници.
- 12.2 Установа је дужна да податке о менторима, заједно са подацима о њиховој компетентности и претходним менторствима, учини јавно доступним на својој званичној веб страници.

Стандард 13: Студије на страном језику

Високошколска установа може организовати студијски програм докторских студија на страном језику за сваку област и свако образовно-научно поље, ако поседује људске и материјалне ресурсе који омогућују да се наставни садржај може остварити у складу са стандардима.

Упутства за примену стандарда 13:

- 13.1 Када се настава изводи на страном језику наставници и сарадници морају имати одговарајуће компетенције за извођење наставе на том језику.
- 13.2 За извођење наставе на страном језику установа обезбеђује минимално 100 библиотечких јединица на том језику.
- 13.3 Установа обезбеђује наставни материјали и учила на језику на којем се изводи

настава.

- 13.4 Службе које раде са студентима морају бити оспособљене за давање услуга на страном језику.
- 13.5 Јавне исправе и административана документација се издају на обрасцу који је штампан двојезично на српском језику ћириличним писмом и на језику и писму на којем се изводи настава.
- 13.6 Студенти морају поседовати задовољавајуће језичке компетенције из страног језика на којем се изводи студијски програм.
- 13.7 Студијски програм на страном језику се акредитује као посебан студијски програм (осим за студијске програме који се акредитују на српском и енглеском језику).
- 13.8 Уз комплетну документацију за акредитацију студијског програма на српском језику, установа подноси за акредитацију истог на енглеском језику: превод свих стандарда, додатак дипломи, књигу предмета и књигу наставника на енглеском језику.
- 13.9 Активна настава на студијским програмима који се изводе на енглеском језику се не укључује у прорачун оптерећења наставника, сарадника и ненаставног особља, уколико је исти програм акредитован и на српском језику. Број студената се у наведеном случају не узима у обзир при одређивању потребног простора.
- 13.10 Додатак за акредитацију студијског програма на енглеском језику не постоји.

Стандард 14: Заједнички студијски програм

Под заједничким студијским програмом (ЗС-програм) подразумева се студијски програм за стицање свих облика заједничких диплома који организују и изводе више високошколских институција са статусом правног лица.

Заједнички студијски програми воде стицању заједничке дипломе, двоструке (две) дипломе, или једне дипломе коју издаје установа одређена међусобним споразумом установа учесница.

Упутства за примену стандарда 14:

- 14.1 ЗС-програм се могу организовати из једне или из више области (ИМТ студијски програми) на свим нивоима и за обе врсте студија високог образовања. Заједнички студијски програм могу да изводе акредитоване високошколске установе. Уколико је нека од високошколских установа регистрована у другој земљи, она мора бити акредитована у тој земљи.
- 14.2 Високошколске установе које организују и изводе ЗС склапају уговор којим се регулишу сви елементи неопходни за реализацију студијског програма.
- 14.3 Две или више високошколских установа могу поднети захтев за акредитацију ЗС-програма ако заједно обезбеђују више од 70% часова активне наставе на студијском програму, а за студијске програме у пољу уметности тај удео не може бити мањи од 50%, са наставницима у радном односу са пуним радним временом. Материјал за акредитацију је јединствен, тако да захтев за акредитацију заједно подносе све укључене високошколске установе. У документацији за акредитацију потребно је навести све елементе који дефинишу учешће сваке високошколске установе у реализацији студијског програма.
- 14.4 ЗС-програми се остварују у седиштима акредитованих високошколских институција, при чему се прецизно дефинишу делови студијског програма који се реализују у појединим седиштима.
- 14.5 Конкурс за упис студената на ЗС-програме заједнички објављују акредитоване

високошколске установе.

- 14.6 Диплому и додаток дипломи потписују овлашћена лица акредитованих високошколских установа које учествују у реализацији ЗС-програма у случају заједничке дипломе, односно лица која су овлашћена да потписују двоструку диплому, односно овлашћено лице установе која по споразуму учесника у програму издаје једну диплому.
- 14.7 Диплома и додаток дипломи се издају на прописаном обрасцу на српском језику ћириличким писмом, на језику организатора заједничког програма и на енглеском језику.

14.8. Допуна упутства за Стандард 14: Заједнички студијски програм у Стандардима за акредитацију студијских програма докторских студија у образовно-научним пољима – пројекат РОДОС

Заједнички студијски програм докторских студија задовољава следеће опште услове:

- **Основни задатак** Сарадња високошколских установа у извођењу заједничког студијског програма докторских студија доприноси унапређењу истраживачких активности високошколских установа које га реализују и студената укључених у програм.
- **Реализација** Заједнички студијски програм докторских студија обезбеђује студентима интегрисану истраживачку и образовну платформу преко које имају приступ информацијама о истраживачким активностима везаним за студијски програм и наставним материјалима свих курсева предвиђених курикулумом студијског програма.
- **Руководиоци** Свака високошколска установа одређује особу из реда наставника ангажованих на студијском програму одговорну за реализацију студијског програма (у даљем тексту руководиоца). Руководиоци се редовно састају и имају следеће надлежности:
  - координирају процес избора кандидата за упис на заједнички студијски програм;
  - надгледају реализацију студијског програма у циљу осигурања највишег могућег нивоа квалитета;
  - извештавају надлежне органе високошколских установа о активностима на програму.
- **Упис** Конкурс за упис студената на заједнички студијски програм докторских студија заједнички објављују све високошколске установе које учествују у његовој реализацији. Конкурс садржи услове за упис, висину школарине, укупан број студената који се уписује на сваку високошколску установу, као и број студената који се финансира из буџета.
- **Праћење напредовања студената**
  - Високошколска установа на коју је студент уписан одговорна је за индивидуални истраживачки програм студента. Представницима осталих високошколских установа доступни су сви релевантни подаци и пружена је могућност да дају коментаре.

- У случају да студент током докторских студија борави на више високошколских установа које заједнички организују студијски програм, одговорност за организовање активне наставе (предавања и студијског истраживачког рада) лежи на установи на којој се студент налази.
- **Докторска дисертација/докторски уметнички пројекат**
  - Начин и поступак припреме и одбране докторске дисертације, односно докторског уметничког пројекта, уређују се општим актима високошколске установе на коју је студент уписан, којим се дефинише прихватање теме и одређивање ментора, оцена урађене дисертације/уметничког пројекта и испуњеност услова за приступање јавној одбрани. Све комисије које се формирају у том поступку (за оцењивање подобности кандидата и теме, за преглед и оцену дисертације/уметничког пројекта, за одбрану дисертације/уметничког пројекта) у свом саставу имају представнике најмање две високошколске установе које заједнички организују студијски програм докторских студија.
  - Све високошколске установе које учествују у реализацији заједничког студијског програма добијају правовремену информацију о поступку припреме и одбране свих докторских дисертација, односно докторских уметничких пројеката, и имају могућност да дају примедбе у поступку одлучивања.
- **Финансирање заједничких докторских студија.** Свака високошколска установа одговорна је за сопствене трошкове који настају учешћем у реализацији заједничког студијског програма докторских студија. Студенти који сами плаћају школарину уплаћују школарину на рачун високошколске установе на коју су уписани. Финансирање дужих боравака студента на другој високошколској установи уређује се посебним споразумом.
- **Молбе и жалбе** За студентске молбе и жалбе надлежна је високошколска установа на коју је студент уписан. Све високошколске установе које учествују у реализацији заједничког студијског програма добијају правовремену информацију о поступку решавања молби и жалби и имају могућност да дају примедбе у поступку одлучивања.

Стандард 15: ИМТ студијски програм

Под ИМТ студијским програмима подразумевају се интердисциплинарни, мултидисциплинарни и трансдисциплинарни студијски програми који обухватају материју из две или више области из истог или различитих научних поља.

ИМТ студијски програми се могу организовати у оквиру студија сва три нивоа и обе врсте високог образовања.

Упутства за примену стандарда 15:

- 15.1 Захтев за акредитацију ИМТ студијског програма може поднети једна или више високошколских установа које морају имати уверење о акредитацији.
- 15.2 Стручне, академске и научне називе, предлаже подносилац захтева за акредитацију ИМТ студијског програма који упућује на акредитацију.
- 15.3 У поступку акредитације студијског програма формулише се и одговарајући ИМТ стручни, академски, односно научни назив, који утврђује Национални савет за високо образовање на предлог Конференције универзитета Србије и Конференције

академија струковних студија Србије. Тако утврђен назив се наводи у решењу о акредитацији.

15.4 Приликом формулисања стручних, академских и научних назива који се стичу завршетком ИМТ студија, користи се комбинација целине или делова две најважније области које чине дати интердисциплинарни програм.

15.5 Две најважније области и њихов редослед у називу утврђују се на основу броја ЕСПБ бодова које дате области имају у студијском програму